

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

KUM İŞİ

ANKARA, 2010

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. MODEL BELİRLEME	3
1.1. Tanımı	3
1.2. Kum İğnesi Tekniğinin Desen Özelliği.....	3
1.3. Desen için Faydalanılan Kaynaklar	4
1.4. Uygulandığı Yerler	5
1.5. Kum İğnesi Yaparken Dikkat Edilecek Teknik Esaslar.....	5
UYGULAMA FAALİYETİ	7
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	9
ÖĞRENME FAALİYETİ 2	10
2. MALZEME İHTİYACINI BELİRLEME.....	10
2.1. Kum İğnesi Tekniğinde Kullanılan Kumaşlar	10
2.1.1. Çeşitleri.....	10
2.1.2. Özellikleri	11
2.1.3. Kum İğnesinde Kullanılan İplikler	11
2.2. Kum İğnesi Tekniğinde Kullanılan Yardımcı Malzemeler.....	12
UYGULAMA FAALİYETİ	13
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	15
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	16
3. KUMAŞI İŞLEMeye HAZIRLAMA	16
3.1. Ölçü Oran.....	16
3.2. Deseni Kumaşa Geçirmede Kullanılan Araç Gereçler.....	16
3.3. Kum İğnesi Tekniğinde Kumaşı Germe	17
3.3.1. Kumaşı Germenin Önemi	17
3.3.2. Kullanılan Germe Araçları Gereçleri.....	17
3.3.3. Kumaşı Kasnak ile Germe	17
UYGULAMA FAALİYETİ	19
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	22
ÖĞRENME FAALİYETİ 4	23
4. MAKİNEYİ KUM İĞNESİ TEKNİĞİNE HAZIRLAMA.....	23
4.1. Kullanılan Araç Gereçler	23
4.2. Makineyi Kum İğnesi Tekniği İçin Hazırlama	24
UYGULAMA FAALİYETİ	25
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	27
ÖĞRENME FAALİYETİ-5	28
5. KUM İĞNESİ TEKNİĞİNİ UYGULAMA	28
UYGULAMA FAALİYETİ	29
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	33
ÖĞRENME FAALİYETİ-6.....	34
6. KUM İŞİNDE KULLANILAN YARDIMCI İĞNE TEKNİKLERİ	34
UYGULAMA FAALİYETİ	35
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	40

ÖĞRENME FAALİYETİ-7	41
7. KENAR TEMİZLEME	41
UYGULAMA FAALİYETİ	42
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	44
ÖĞRENME FAALİYETİ-8	45
8. ÜTÜ YAPMA	45
8.1. Ürünü Ütülemenin Önemi.....	45
8.2. Ütü Yaparken Dikkat Edilecek Teknik Esaslar	45
UYGULAMA FAALİYETİ	46
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	48
ÖĞRENME FAALİYETİ-9	49
9. KALİTE KONTROL	49
9.1. Kalite Kontrol	49
9.2. Kalite Kontrolün Amacı.....	49
9.3. Alt İplik Temizleme	50
9.4. Üst İplik Temizleme.....	50
9.5. Tela	50
9.5.1. Tela Çeşitleri.....	50
9.6. Leke Tanımı	50
9.6.1. Leke Temizleme Yöntemleri	50
UYGULAMA FAALİYETİ	51
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	53
MODÜL DEĞERLENDİRME	54
CEVAP ANAHTARLARI	56
KAYNAKÇA	59

AÇIKLAMALAR

KOD	215
ALAN	El Sanatları Teknolojisi
DAL/ MESLEK	Alan Ortak
MODÜLÜN ADI	Kum İşi
MODÜLÜN TANIMI	Kum iğnesi model belirleme, malzeme ihtiyacını belirleme, kumaşı işlemeye hazırlama, kullanılan yardımcı iğne teknikleri, kenar temizleme, ütü yapma ve kalite kontrol konularının anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Kasnaksız Makine Nakışları modülünü almış olmak
YETERLİK	Kum iğnesi tekniğini uygulamak
MODÜLÜN AMACI	<p>Genel Amaç: Gerekli ortam sağlandığında, ürüne ve tekniğe göre desen çizerek uygun malzeme üzerine makinede kum iğnesi tekniğini işleyip ürüne dönüştürebileceksiniz.</p> <p>Amaçlar:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ürüne uygun olarak model belirleyip renklendirebileceksiniz.2. Ürüne uygun malzeme seçimi yapabileceksiniz.3. Tekniğe ve ölçüye uygun olarak kumaşı işlemeye hazırlayabileceksiniz.4. Kum iğnesi tekniğine uygun olarak makineyi işlemeye hazırlayabileceksiniz.5. Tekniğe ve ölçüye uygun olarak kum iğnesi tekniğini uygulayabileceksiniz.6. Tekniğe ve ölçüye uygun olarak yardımcı iğne tekniklerini yapabileceksiniz.7. Tekniğe ve ölçüye uygun olarak kenar temizleme yapabileceksiniz.8. Tekniğe ve ürüne uygun olarak ütü yapabileceksiniz.9. Tekniğe ve ölçüye uygun olarak kalite kontrol yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	<p>Ortam: Aydınlik ve temiz atölye</p> <p>Donanım: Desen kitapları, fotoğraf, dergi, yapılmış ürün örnekleri, renk katalogları, kumaş, iplik makine, makine ilave parçaları, kasnak, kasnak bezi, makine nakış iplikleri, sim, parşömen kâğıdı, çizimde kullanılan malzemeler,</p>

	renkli kalemler, makas, bitmiş ürün, pul, boncuk vb. süsleme malzemeleri, düz veya zikzak dikiş makinesi, küçük ve büyük tornavida, fırça, toz bezi, kenar temizleme malzemeleri, ütü, ütü bezi, ütü masası, küvet, hata etiketi (meto)
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Modül sonunda kazandığınız bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla öğretmeniniz tarafından hazırlanacak ölçme araçları ile değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Geleneksel kültür varlığımız olan nakış, dikiş makinesinin bulunması ve gelişmesiyle el işlemeciliğinin yanı sıra makinede de yapılmaya başlanmıştır. Günümüzde modernleşmenin etkisiyle elde yapılan nakışlara göre daha kısa sürede yapılması, makine nakışlarını ön plana çıkarmıştır.

Makinede yapılan nakışlarımızdan biri olan kum iğnesi; tekniği kolay, kısa sürede ve zarif bir işleme olması sebebiyle ev dekorasyonunda ve dekoratif örtülerde, aksesuarlarda, çanta ve terliklerde ayrıca çocuk, spor ve abiye kıyafetlerin süslenmesinde kullanılmaktadır.

Siz de bu faaliyetleri başarı ile tamamladığınızda güzel, zevkli ve aynı zamanda kısa sürede yapabileceğiniz bu işlemeyi hayatınızın her anında kullanabileceğiniz gibi ekonomik olarak gelir de sağlayabilirsiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, ürüne uygun olarak model belirleyip renklendirebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Yapılmış ürün örnekleri araştırınız. Bu örnekleri sınıfta arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Kum iğnesi tekniğine uygun desen araştırınız. Bulduğunuz desenleri sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. MODEL BELİRLEME

Tekniğe uygun olarak seçilen desen, iş kalitesini önemli ölçüde etkiler. Kum işi desen özelliği, uygulanacak zemin, yapılacak ürün özelliğine göre model seçilmelidir.

1.1. Tanımı

Uygun zemin üzerine, hazırlanan deseni renkli iplikler yardımıyla birbirine eşit daireler çizerek doldurma tekniğine kum iğnesi denir. Kum iğnesi çoğu zaman desen yüzeyini tamamen doldurarak uygulanabildiği gibi zeminde boşluklar bırakılarak da işleme yapılabilir. Dairelerin büyüklüğü desen özelliğine ve zevke göre ayarlanır.

1.2. Kum İğnesi Tekniğinin Desen Özelliği

Nakışta kullanılan bütün desenlerde kum iğnesi tekniği uygulanabilir. Kıvrak, düz geometrik yuvarlak hatlı desenlerde kullanılabilen bir tekniktir.

Şekil 1.1: Desen örneği

Resim 1.1: İşlenmiş desen örneği

1.3. Desen için Faydalanılan Kaynaklar

Tabiattan (çiçek, tomurcuk, yaprak, dal), geometrik şekillerden (kare, oval, üçgen vb.), kilim desenlerinden, işlenmiş ürünlerden, desen kitaplarından, müzelerden, beyaz iş desenlerinden, Çin iğnesi desenlerinden bazen de Türk işi desenlerinden faydalanılır.

Resim 1.2: Kum iğnesi tekniğiyle yapılmış örtüler

1.4. Uygulandığı Yerler

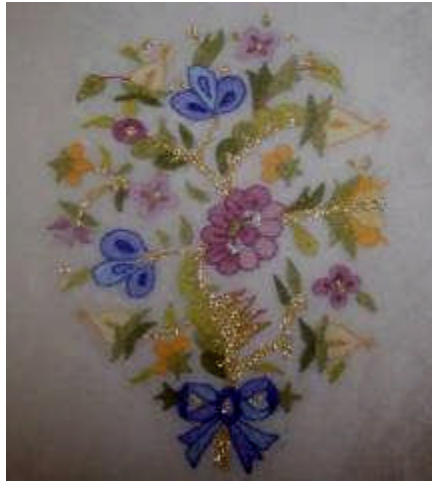
Günümüzde; yatak takımlarında, dekoratif örtülerde, ev dekorasyonunda (abajur perde süslemesi, pano vb.), her tür kıyafetlerde (abiye kıyafetler, spor kıyafetler, çocuk giysilerin de, gecelik ve sabahlıklarda), aksesuarlarda (şapka, fular, şal, terlik, çanta, mendil) kum iğnesi tekniği kullanılır.

1.5. Kum İğnesi Yaparken Dikkat Edilecek Teknik Esaslar

- Makineyi kum iğnesi tekniğine uygun hazırlayınız.
- Deseni çizirken çok koyu çizmeyiniz.
- Desen çizimlerinizin net olmasına dikkat ediniz.
- Desen çizimlerinizde yuvarlak hatlarda şablon kullanınız.
- Kumaşın ütülü olmasına dikkat ediniz.
- Kasnağın ince olmasına dikkat ediniz.
- Kasnak bezini dikerken dikişin kumaşın yüzeyinde kalacak şekilde olmasına dikkat ediniz (Kasnağın altına gelecek yüzeyin düz olması gerekir.).
- Kumaşı gererken en ve boy ipliklerine dikkat ediniz.
- Kumaşı kasnağa gererken kesinlikle verevinden çekmeyiniz.
- Kasnağa gerdiğiniz kumaşınızın gergin olmasına dikkat ediniz.
- Masuraya sardığınız ipliği düzgün olarak makinede sarınız.
- Baskı ayağını, işleme yaparken indirmeyi kesinlikle unutmayınız.
- İğne kalınlığını kumaşa uygun ayarlayınız.
- Kum iğnesini yapmadan önce desenin etrafından makine dikişi gidiniz.
- Kum iğnesini yaparken dıştan içe doğru uygulayınız.
- Yaptığınız dairelerin büyüklüğünü eşit yapınız.
- Desenin dışına taşırmayınız.
- Renk uyumuna dikkat ediniz.

Resim 1.3: Örtü

Resim 1.4: Örtü

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Kum iğnesi tekniğine uygun desen araştırınız.	➤ Beyaz iş, Çin iğnesi vb. desenlerinden yararlanabilirsiniz.
➤ Deseni tespit ediniz.	➤ Kullanım alanına uygun desen seçiniz.
➤ Kompozisyon hazırlayınız.	➤ Seçilen desenin kullanım alanına uygun ölçülerde olmasına dikkat ediniz.
➤ Deseni çiziniz.	➤ Net çizgi çiziniz. ➤ Yuvarlak hatlarda şablon kullanınız.
➤ Deseni renklendiriniz.	➤ Fona uygun renk seçmeye dikkat ediniz.

NOT: Renkleri seçerken renklerin uyumuna, renk geçişlerindeki tonlamaya dikkat edilmelidir. Kum iğnesi tekniğini uygularken ebruli iplik de kullanılabilir. Bu özelliği renkleri belirlerken göz önünde bulundurunuz.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Kum iğnesi tekniğine uygun desen araştırdınız mı?		
2	Deseni tespit ettiniz mi?		
3	Kompozisyonu ölçüye uygun hazırladınız mı?		
4	Deseni tekniğe uygun çizdiniz mi?		
5	Deseni renklendirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı “evet” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyette kazandığınız bilgileri, aşağıdaki soruları cevaplayarak değerlendiriniz.

Aşağıda verilen cümlelerdeki boşlukları uygun şekilde doldurunuz.

1. Uygun zemin üzerine, hazırlanan deseni renkli iplikler yardımıyla birbirine eşit daireler çizerek doldurma tekniğine.....denir.
2. Kum iğne tekniğinde,, geometrik yuvarlak hatlı desenlerde kullanılabilen bir tekniktir.
3. Kum iğne tekniğinde desen çizimlerinizin olmasına dikkat ediniz.

Aşağıda verilen cümleleri doğru – yanlış durumuna göre işaretleyiniz.

4. () Kum iğne tekniği her türlü ürüne uygulanır.
5. () Kum iğne tekniğinde hesap işi tekniğinden faydalanılır.
6. () Kum iğnesi tekniği uygulanırken dıştan içe doğru yapılmalıdır.
7. () Desenin dışına taşmamalıdır.
8. () Kum iğne tekniğinde renk uyumu önemli değildir.

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonucunda yanlış cevaplarınız varsa öğrenme faaliyetine dönerek eksik olduğunuz konuyu tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı “doğru ” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, ürüne uygun malzeme seçimi yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Kullanacağınız alana uygun kumaş ve iplik araştırınız.

2. MALZEME İHTİYACINI BELİRLEME

Tekniğe uygun olarak seçilen malzeme, iş kalitesini önemli ölçüde etkiler. Kum işi desen özelliği, uygulanacak zemin, yapılacak ürün özelliğine göre malzeme seçilmelidir.

2.1. Kum İğnesi Tekniğinde Kullanılan Kumaşlar

Seyrek olmayan sık dokunuşlu bütün kumaşlar üzerinde kullanılabilir.

2.1.1. Çeşitleri

- Yöresel kumaşlar (Meydaniye, Ödemiş ipeği vb.),
 - İpek,
 - Saten,
 - Tafta,
 - Keten,
 - Patiska,
 - Akfil,
 - Jorjet,
 - Çuha,
 - Terikoton,
 - Alpaka,
 - Birman vb. kumaşlar kullanılır.

Resim 2.1: Örtü

NOT: Kumaş özelliği dikkate alınarak ince dokunuşlu olan kumaşlarda tela kullanılması tavsiye edilir.

2.1.2. Özellikleri

Sık dokunuşlu seyrek olmayan her türlü malzeme üzerine uygulanabilir.

2.1.3. Kum İğnesinde Kullanılan İplikler

Makine nakış iplikleri, ipekler, makine nakış simleri kullanılır.

Alt iplik olarak sağlam iplik kullanılmalıdır.

Resim 2.2: İplikler

2.2. Kum İğnesi Tekniğinde Kullanılan Yardımcı Malzemeler

Çeşitli ebatlarda ve şekillerde boncuk, pul, inci, straz, kurt, tırtıl gibi malzemeler kum iğnesi tekniğinde kullanılan yardımcı malzemelerdir. Ürünü süslemek için kullanılırlar.

Resim 2.3: Örtü

Resim 2.4: Örtü

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Ürüne uygun kumaş seçiniz.	➤ Kullanım alanını göz önünde bulundurunuz.
➤ Ürüne ve kumaşa uygun iplik belirleyiniz.	➤ Kullandığınız kumaşa uygun seçim yapınız.
➤ Yardımcı malzeme seçiniz (süsleme yapmak için).	➤ Desene ve ürüne uygun pul boncuk, kurt tırtıl ve inci seçimi yapınız.
➤ İşleme yapacağınız makineyi seçiniz.	➤ Makineyi ışığı rahat alabileceği uygun konuma getiriniz.
➤ Kullanacağınız iğneyi seçiniz.	➤ İğneyi kumaşın kalınlığına uygun seçiniz. Not: Ayrıntılı bilgi için bk. Kasnaksız Makine İşlemeleri'' modülü

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Ürüne uygun kumaş seçtiniz mi?		
2	Ürüne uygun iplik belirlediniz mi?		
3	Süsleme malzemesini seçtiniz mi?		
4	Makineyi uygun konuma yerleştirdiniz mi?		
5	Makinede kullanacağınız iğneyi seçtiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı “evet” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen cümleleri doğru – yanlış durumuna göre işaretleyiniz.

1. () Kum işinde kullanılan kumaşlar genellikle seyrek dokunuşludur.
2. () Kum işinde yöresel kumaşlar kullanılabilir.
3. () Makine nakış iplikleri tercih edilmelidir.
4. () Kum işi tekniğinde alt iplik olarak herhangi bir iplik kullanılabilir.
5. () Kum işinde kumaşa, ürüne, desene uygun iplik seçilir.

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonucunda yanlış cevaplarınız varsa öğrenme faaliyetine dönerek eksik olduğunuz konuyu tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı “doğru ” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, tekniğe ve ölçüye uygun olarak kumaşı işleme hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Ürüne uygun desen araştırması yapınız.

3. KUMAŞI İŞLEMeye HAZIRLAMA

Resim 3 1: Örtü

3.1. Ölçü Oran

Yapılacak ürüne uygun ölçü belirlenmesi ve belirlenen ölçüler dikkate alınarak kumaşın hazırlanması önemlidir.

3.2. Deseni Kumaşa Geçirmede Kullanılan Araç Gereçler

- İşleme için seçilen desen
- Parşömen kağıdı
- Kalemler (2B, H, HB)
- Toplu iğne
- Silgi

- Kalemıraş, mezura
- Cetvel
- Kopya kağıdı
- Ütü (ütüleme yolu ile çıkan desen için)
- Ütü masası
- 3.3. Kumaşın Özelliği Dikkate Alınarak Uygulanan Desen Geçirme Tekniği
- Çizerek desen geçirme
- Ütüleme yolu ile desen geçirme
- Kopya kağıdı ile desen geçirme
- Deseni kumaşın altına koyarak desen geçirme

NOT: Desen geçirme tekniklerine bk. “İşlemeye Hazırlık” modülü

3.3. Kum İğnesi Tekniğinde Kumaşı Germe

3.3.1. Kumaşı Germenin Önemi

Makine nakışı uygulanırken genellikle kumaşın gerilmesi gerekir. Kum iğnesi tekniğinde kumaş kasnakla gerilerek yapılır. Kumaşın gerginliği yapılan ürünün daha düzgün ve kaliteli çıkmasını sağlar. Aynı zamanda gerginliği iyi olan bir kasnakla işleme yaptığınızda sonuca her zaman daha çabuk ulaşırsınız. Gergin olmayan bir kasnakla yapılan işlemede büzölmeler ve desende bozukluklar olacaktır.

3.3.2. Kullanılan Germe Araçları Gereçleri

Uygulanacak germe tekniği; kumaşa, desen özelliğine, kullanılacak tekniğe göre tespit edilir. Bunlar:

- Kasnakla germe
- Kağıtla germe

Makinede kullanılan kasnak, el işlemede kullanılan kasnağa göre daha incedir. Kalınlığı 1cm’yi geçmez, çapı ise el kasnağına göre daha küçüktür. Dar çaplı olması bize daha rahat hareket imkanı sağlar. İnce kenarlı olması ise kasnağımızı baskı ayağının altından daha rahat geçirmemiz için gereklidir.

Kasnaklar; ahşap, metal ve plastikten oluşur. Makine nakışını uygularken plastik olan kasnaklarda gevşeme olacağından ahşap kasnak kullanmaya dikkat ediniz.

3.3.3. Kumaşı Kasnak ile Germe

- **Kullanılan Araç Gereçler**
 - Kasnak
 - Kasnak bezleri

- İşleme yapılacak kumaş
- Ekstrafor
- İğne
- İplik
- Ütü
- Ütü masası
- Ütü bezi

Kumaşı kasnağa germeden önce ütöleyiniz. Desenin konumuna göre gerekiyorsa hazırladığımız kasnak bezlerini tekniğe uygun dikişiniz.

NOT: Kasnağın çemberinde bolluk var ise ekstraforu kat yapmayacak şekilde verev olarak sarınız.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Kumaş hesabı yapınız.	➤ Yapacağınız ürünün ölçüsünü alırken dikkat ediniz.
➤ Kumaşı istenilen ölçüye göre kesiniz.	➤ Kumaşı keserken eğri kesmemeye dikkat ediniz. Kumaşınız iplik çekmeye elverişli ise ölçülerinize göre iplik çekiniz.
➤ Kumaşın kenar sürfilesini yapınız.	➤ Kumaşın atmamasına dikkat ediniz.
➤ Kumaşın orta teyelini alınız.	➤ Orta teyeli alırken kumaşın ortasını kaydırmamaya dikkat ediniz.
➤ Deseni kumaşa geçiriniz.	➤ Kumaş özelliğine göre desen geçirme tekniğini kullanınız. ➤ Orta teyelini, sürfilesini yapmak ve desen geçirme teknikleri için bk. “İşlemeye Hazırlık” modülü
➤ Kumaşı kasnağa geriniz. ➤ Büyük çemberi, işleme yapacağınız yerin altına gelecek şekilde yerleştiriniz. ➤ Kumaşın dört bir tarafına gelecek şekilde kasnak bezlerini yerleştiriniz. ➤ Küçük çemberi üzerine getiriniz ve iki elinizle bastırınız. ➤ Kumaşın en ve boy ipliğine dikkat ederek kumaşı geriniz.	➤ Tekniğe ve ürüne uygun olarak kumaşı en ve boy ipliklerine dikkat ederek geriniz. ➤ Germe işlemi yaparken kumaşı verevinden kesinlikle çekmeyiniz. ➤ Kumaş inceyse kesinlikle kumaştan çekmeyiniz, kasnak bezlerinden tutarak geriniz. ➤ Ayrıntılı bilgi için bk. “Kasnaksız Makine Nakışları”

Resim 3.2

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Kumaş hesabı yaptınız mı?		
2	Kumaşı istenilen ölçüye göre kestiniz mi?		
3	Kumaşın kenar sürfilesini yaptınız mı?		
4	Kumaşın orta teyelini aldınız mı?		
5	Deseni kumaşa geçirdiniz mi?		
6	Kumaşı tekniğe uygun gerdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı “evet” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi kum işi tekniğinde kullanılan germe araçlarından değildir?
A) Kasnak
B) Gergef
C) Kumaş
D) Kasnak bezi
2. Aşağıdakilerden hangisi kum işi tekniğinde kumaşı kasnak ile germede kullanılan araçlardan değildir?
A) Kasnak
B) Kasnak bezi
C) Kol tahtası
D) Kumaş
3. Aşağıdakilerden hangisi kum iğnesinde sıkça kullanılan desen geçirme tekniğidir?
A) Çizerek desen geçirme
B) Deseni kumaşın altına koyarak desen geçirme
C) Delerek desen geçirme
D) Teyelleyerek desen geçirme
4. Aşağıdakilerden hangisi makinede kum işinde kumaşı germenin önemini belirtmez?
A) Yapılan tekniklerin düzgün olması
B) Daha kaliteli ürün elde etme
C) Zaman kaybını önleme
D) Zevke uygunluk
5. Aşağıdakilerden hangisi kumaşı işlemeye hazırlamada uygulanmaz?
A) Kumaşı kesme
B) Süsleme yapma
C) Desen geçirme
D) Kumaşın kenarlarına surfile yapma

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonucunda yanlış cevaplarınız varsa öğrenme faaliyetine dönerek eksik olduğunuz konuyu tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı “doğru ” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, kum iğnesi tekniğine uygun olarak makineyi işlemeye hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Günümüzde kullanılan makine çeşitlerini araştırınız.
- Öğrendiklerinizi rapor hâline getirip sınıfa sununuz.

4. MAKİNEYİ KUM İĞNESİ TEKNİĞİNE HAZIRLAMA

Kumaş hazırlık işlemleri, ürün hazırlık işlemleri ve makinenin işlemeye hazırlık işlemleri ürünün tekniğine göre yapım aşamalarının sıralamasını oluşturur. Makede işlemede makine ve parçalarının hazırlık işlemlerinin tam ve tekniğine uygun yapılması hatasız ve sorunsuz işleme yapmanızı sağlar.

4.1. Kullanılan Araç Gereçler

- Dikiş makinesi
- Makine iğnesi (Kumaşın kalınlığına göre iğnenin numarasını ayarlayınız.)
- Makine nakış iplikleri
- Sim
- Kumaş
- Kasnak ve kasnak bezleri
- Desen
- İğne (dikiş iğnesi), iplik, makas
- Alt ipliği
- Makine yağı
- Küçük tornavida
- Büyük tornavida
- Fırça
- Toz bezi

Resim 4.1: Örtü

4.2. Makineyi Kum İğnesi Tekniği İçin Hazırlama

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çalışma yerini ve araç gereçlerini hazırlayınız.	➤ Makinenizi ı ışık arkadan ve soldan gelecek şekilde uygun konuma getiriniz. ➤ Gerekli araç ve gereçleri eksiksiz olarak yanınıza alınız.
➤ Makinenin baskı ayağını çıkarınız.	➤ Sandalyenize dik oturunuz.
➤ Makinenizin dişlilerini düşürünüz.	➤ Dişliler yukarda iken çalışmanız düzgün olmayacaktır, unutmayınız.
➤ Alt ipliğin üste çıkmaması için mekiğin vidasını sıkınız.	➤ Üst iplik ayarlarınızı alt ipliğinize göre ayarlayınız.
➤ Masuraya ipliği tekniğe uygun olarak sarınız.	➤ Alt ipliğin sağlam olmasına dikkat ediniz. ➤ Kolalı iplik kullanmayınız (İşlemeyi kaba gösterecektir.).
➤ Masuranızı mekiğe yerleştiriniz.	➤ Mekikten gelen ipliğin çok sıkı ya da çok gevşek olmamasına dikkat ediniz. Masuranızı saat yönünde mekiğe yerleştiriniz.
➤ Makineyi iğneye takınız.	➤ İğneyi ip ve kumaş kalınlığına göre ayarlayınız.
➤ Kullanacağınız rengi tespit ediniz.	➤ Desenin sol üst köşesinden başlayınız. ➤ İşlemeyi yaparken üste kullandığınız nakış ipliğini (fular vb.) alt iplik olarak da kullandığınız takdirde işlemeniz daha zarif olacaktır, unutmayınız.
➤ İpliğinizi makinenize takınız.	➤ İpliği takarken hiçbir aksamı atlamamaya dikkat ediniz.
➤ Üstten gelen ipliğin gerginliğini kontrol ediniz.	➤ Ne çok gergin ne de çok gevşek olmasına dikkat ediniz.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Çalışma yerini ve araç gereçlerini hazırladınız mı?		
2	Makinenin baskı ayağını çıkardınız mı?		
3	Makinenizin dişlilerini düşürdünüz mü?		
4	Alt ipliğin üste çıkmaması için mekiğin vidasını sıktınız mı?		
5	Masuraya ipliği tekniğe uygun olarak sardınız mı?		
6	Masuranızı mekiğe yerleştirdiniz mi?		
7	Makineye iğneyi taktınız mı?		
8	Üstten gelen ipliğin gerginliğini kontrol ettiniz mi?		
9	Kullanacağınız rengi tespit ettiniz mi?		
10	İpliğinizi makinenize taktınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen cümleleri doğru – yanlış durumuna göre işaretleyiniz.

1. () Kum işi tekniğinde makinenin baskı ayağı çıkartılır.
2. () Makine iğnesi kumaş kalınlığına göre olmalıdır.
3. () Makinede iplik gerginliği önemli değildir.
4. () Makineyi ürünü işlemeye başlamadan önce deneme kasmağında kontrol edilmelidir.
5. () İşlemeye desenin sol üst köşesinden başlanır.

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonucunda yanlış cevaplarınız varsa öğrenme faaliyetine dönerek eksik olduğunuz konuyu tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı “doğru ” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-5

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, tekniğe uygun olarak kum iğnesi tekniğini uygulayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- İşlenmiş kum iğnesi örneklerini araştırınız. Bulduğunuz işlenmiş ürünleri sınıfta arkadaşlarınızla inceleyiniz.

5. KUM İĞNESİ TEKNİĞİNİ UYGULAMA

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çalışma yerini ve araç gereçlerini hazırlayınız.	➤ Dikkatli olunuz.
➤ Masuraya ipliği tekniğe uygun olarak sarınız.	➤ Alt ipliğin sağlam olmasına dikkat ediniz. ➤ Kolalı iplik kullanmayınız (İşlemeyi kaba gösterecektir.).
➤ Masuranızı mekiğe yerleştiriniz.	➤ Mekikten gelen ipliğin çok sıkı ya da çok gevşek olmamasına dikkat ediniz.
➤ Kullanacağınız rengi tespit ediniz.	➤ Desenin sol üst köşesinden başlayınız.
➤ İpliğinizi makinenize takınız.	➤ İpliği takarken hiçbir aksamı atlamamaya dikkat ediniz.
➤ Örnek bezinizi kasmağa geriniz.	➤ Örnek beziniz işleme süresince kasmağa gerili biçimde yanınızda bulunsun.
➤ Örnek bezi gerili olan kasmağınızı makinenize yerleştiriniz.	 Resim 5.1: Kasmağın makineye yerleştirme
➤ Baskı ayağını indiriniz.	➤ Dikkatli olunuz.
➤ Kumaşa elinizle bastırarak alt ipliğinizi üste alınız.	➤ Dikkatli olunuz.
➤ Deneme yapınız.	➤ Bu deneme sonucunda makinenin durumu hakkında bilginiz olur. Ayrıca makinenin yağ akıtma durumuna karşı önlem almış olursunuz.
➤ Desen çizilmiş kumaşınızı kasmağa geriniz.	➤ Kumaşı kasmağa gererken zedelememeye dikkat ediniz.
➤ Desen çizilmiş kumaşınızı makinenize yerleştiriniz.	

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Baskı ayağını indiriniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Baskı ayağını yukarıda bırakırsanız iplik bol gelecek ve makinenizin ayarı bozulacaktır, unutmayınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İşleme yapacağınız yeri tespit ediniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İşleme yapılacak yeri tespit ederken sol üst köşeden başlamaya dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Belirlediğiniz rengi makineye takınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İpliği takarken hiçbir aksamı atlamamaya dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kumaşın zeminine elinizi bastırarak alt ipliği kumaşın yüzeyine çıkarınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Elinizi iğneye çok yaklaştırmayınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Desenin çevresinden makine dikişi geçiniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kumaşa baskı uygulayarak ve yavaş bir şekilde kasmağınızı ileri doğru hareket ettiriniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Desenin içerisinde makine dikişi ile küçük küçük daireler çizerek işlemeye devam ediniz (Resim 5.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Desen çizgisinin dışına çıkmamaya çalışınız. ➤ İşlemenin yuvarlak tarafı desenin içine bakacak şekilde işleyiniz. <p style="text-align: center;">Resim 5.2</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dıştan içe doğru daireleri yan yana yapmaya devam ediniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ El, ayak ve göz koordinasyonunu kurmaya çalışınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Arada boşluklar bırakmayınız (Resim 5.3). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dairelerin geniş olarak da yapıldığı olur. Bu işleme tarzında kumaş gözükür (Bazı yerlerde bu işleme tarzına fantezi kum iğnesi de denilmektedir) unutmayınız.

	 <p data-bbox="955 602 1074 629">Resim 5.3</p>
<p data-bbox="204 671 658 737">➤ İşlemeyi bitirdikten sonra ipliğinizi tutturunuz.</p>	<p data-bbox="747 685 1104 721">➤ Temiz ve düzenli çalışınız.</p>

Resim 5.4: Fular

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Çalışma yerini ve araç gereçlerinizi hazırladınız mı?		
2	Makinenizi işlemeye hazırladınız mı?		
3	Örnek bezinizi kasmağa gerdiniz mi?		
4	Örnek bezi gerili olan kasmağınızı makinenize yerleştirdiniz mi?		
5	Baskı ayağını indirdiniz mi?		
6	Kumaşa elinizle bastırarak alt ipliğinizi üste aldınız mı?		
7	Deneme yaptınız mı?		
8	Desen çizilen kumaşınızı kasmağa gerdiniz mi?		
9	Desen çizilmiş kumaşınızı makinenize yerleştirdiniz mi?		
10	Baskı ayağını indirdiniz mi?		
11	İşleme yapacağınız yeri tespit ettiniz mi?		
12	Belirlediğiniz rengi makineye taktınız mı?		
13	Kumaşın zeminine elinizi bastırarak alt ipliği kumaşın yüzeyine çıkardınız mı?		
14	Desenin çevresinden makine dikişi geçtiniz mi?		
15	Desenin içerisinde makine dikişi ile küçük küçük daireler çizerek işlemeye devam ettiniz mi?		
16	Dıştan içe doğru daireleri yan yana yapmaya devam ettiniz mi?		
17	Arada boşluklar bırakmamaya dikkat ettiniz mi?		
18	İşlemeyi bitirdikten sonra ipliğinizi tutturdunuz mu?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen cümleleri doğru – yanlış durumuna göre işaretleyiniz.

1. () Kum işi tekniğinde renk uyumu önemlidir.
2. () Kum işi tekniğinde kolalı iplik kullanılır.
3. () Kum işi tekniğinde makine dikişi ile küçük daireler şeklinde çalışılır.
4. () Dıştan içe doğru çalışılır.
5. () İşlemede aralarda büyük boşluklar bırakılmasına özen gösterilir.

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonucunda yanlış cevaplarınız varsa öğrenme faaliyetine dönerek eksik olduğunuz konuyu tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı “doğru ” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-6

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, tekniğe uygun olarak yardımcı iğne tekniklerini uygulayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Kum iğnesi tekniğinde hangi yardımcı iğne tekniklerinin kullanıldığını araştırınız. Bulduğunuz işlenmiş ürünleri veya resimleri arkadaşlarınızla inceleyiniz.

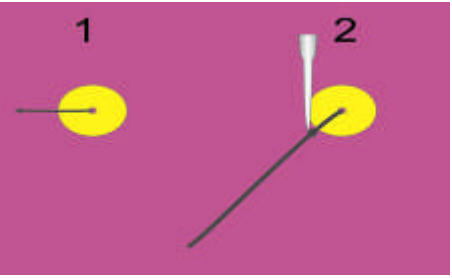
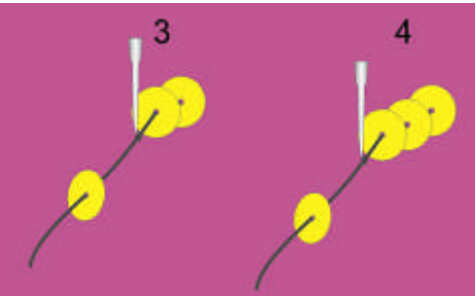
6. KUM İŞİNDE KULLANILAN YARDIMCI İĞNE TEKNİKLERİ

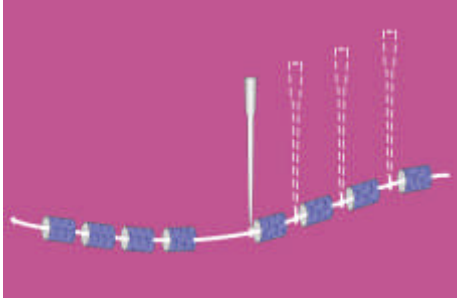

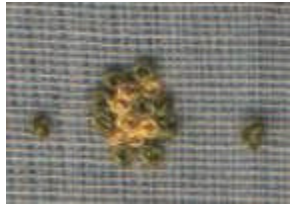
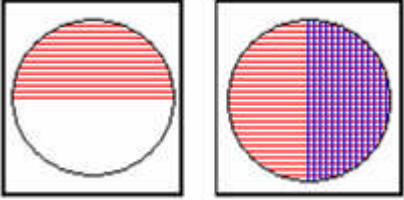
Kum iğnesi tekniğinde aşağıda saydığımız iğne tekniklerini yardımcı iğne tekniği olarak kullanınız:

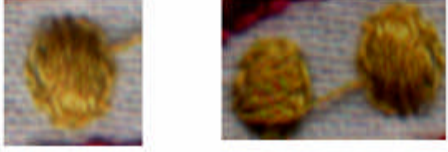

- Makine dikişi
- Beşli dikiş
- Pul boncuk dikme
- Tohum işi
- Puan
- Sarma

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Çalışma yerini ve araç gereçlerini hazırlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Kullanacağınız yardımcı iğne tekniğini desen ve ürün özelliğine uygun olarak seçiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Makine dikişi tekniğini uygulamak için:➤ Makinenizi hazırlayınız.➤ Kumaş üzerinde makine dikişi yapılacak yeri tespit ediniz.➤ Dikiş iriliğini desenin hatlarına göre ayarlayınız.➤ Makine dikişinde uygulama yaparken desen hatlarına göre içini düz dikiş yaparak doldurunuz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Makine dikişi yaparken kasnak ile pedal hareketlerinin uyumlu olmasına dikkat ediniz.➤ Desen içini işlerken dikişlerin üst üste gelmemesine dikkat ediniz.➤ Deseni doldururken makine dikişlerinin yan yana olmasına dikkat ediniz.➤ Dikiş iriliği normal makine dikişinden daha büyük olmalıdır, unutmayınız. <p>Resim 6.1: Beşli dikiş uygulaması</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ Beşli dikiş tekniğini uygulamak için:➤ Makinenizi hazırlayınız.➤ Kumaş üzerinde beşli dikiş yapılacak yeri tespit ediniz (Resim 6.3).➤ Dikiş iriliğini desenin hatlarına göre ayarlayınız.➤ Kasnağınızı belirlediğiniz boyutta hareket ettirerek aynı yerde beş kez veya 7 kez olmak üzere işlemeyi yapınız.	 <p>Resim 6.2: Beşli dikiş</p>

	 <p>Resim 6.3: Beşli dikiş uygulaması</p> <p>➤ Dikiş boylarınızın aynı olmasına dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Pul dikme tekniğini uygulamak için:</p> <p>➤ Makinenizi hazırlayınız.</p> <p>➤ Kumaş üzerinde pul dikeceğiniz yeri tespit ediniz.</p> <p>➤ İpliğe pulları diziniz.</p> <p>➤ İpliğe dizilen pullardan birincisini desen üzerine yerleştiriniz.</p> <p>➤ Pulların içinden geçen ipliği, makine dikişi ile tutturunuz (Şekil 6.4).</p>	 <p>Şekil 6.1</p> <p>➤ İpliğin ucunu sağlam tutturunuz.</p>
<p>➤ Şekilleri takip ederek pul dikme işlemini tekrarlayınız (Şekil 6.5).</p>	 <p>Şekil 6.2</p> <p>➤ Pulları eşit aralıklarla dikişiniz.</p>

<p>➤ Boncuk dikme tekniğini uygulamak için:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Makinenizi hazırlayınız. • Kumaş üzerinde boncuk dikeceğiniz yeri tespit ediniz. • İpliğe boncuk diziniz. • Boncuk dizdiğiniz ipi size paralel olacak şekilde desenin üzerine yerleştiriniz. • Boncuğun içinden geçen ipliği, makine dikişi ile tutturunuz (Şekil 6.5). • 2-3 boncuk kaydırarak boncukları tuturmaya devam ediniz. 	 <p style="text-align: center;">Şekil 6.3</p> <p>➤ Boncukları eşit aralıklarla dikiş.</p>
<p>➤ Tohum iğnesi tekniğini uygulamak için:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kumaşın yüzeyine çıkınız. • Kumaş üzerinde tohum iğnesi yapacağınız yeri tespit ediniz • İğnenize 2-3 defa ipi sarınız. • İğnenizi kumaşa çıktığınız yerden bir iplik yanına batınız. <p>Ayrıntılı bilgi için bk. “ Basit Nakış İğne Teknikleri” modülü</p>	 <p style="text-align: center;">Resim 6.4: Kum işi uygulaması</p> <p style="text-align: center;">Resim 6.5: Tohum işi</p> <p>Tohumları serpme veya yan yana yapabilirsiniz.</p> <p>➤</p>
<p>➤ Puan tekniğini uygulamak için:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Makinenizi hazırlayınız. • Kumaş üzerinde puan yapacağınız yeri tespit ediniz • Puan yapılacak yerin alt dolgusu için enine doldurunuz (Resim 6.8). 	

<ul style="list-style-type: none"> • Boyuna sarınız (Resim 6.8). • İstediginde etrafından beşli dikiş yapabilirsiniz. 	 <p style="text-align: center;">Resim 6.6</p> <p>➤ Dairenin ortasından kenara doğru sarınız.</p>
<p>➤ Sarma tekniğini uygulamak için:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Makinenizi hazırlayınız. • Kumaş üzerinde sarma yapacağınız yeri tespit ediniz. • Sarma yapılacak yeri enine verev gelecek şekilde sarınız (Resim 6. 9). • İstendiğinde etrafından beşli dikiş yapabilirsiniz (Resim 6.10). 	 <p style="text-align: center;">Resim 6.7</p> <p style="text-align: center;">Resim 6.8</p>
<p>➤ Sarma işlemini alt dolgusu yaparak da yapabilirsiniz.</p>	<p>➤ Renk uyumuna dikkat ediniz.</p>

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Çalışma yerini ve araç gereçlerini hazırladınız mı?		
2	Makineyi işlemeye hazırladınız mı?		
3	Kumaşı işlemeye hazırladınız mı?		
4	Yardımcı iğne tekniklerini seçerken desen ve ürün özelliğini dikkate aldınız mı?		
5	Makine dikişi tekniğini uygulayabildiniz mi?		
6	Tekniğe uygun olarak beşli dikiş tekniğini, ürün üzerinde uygulayabildiniz mi?		
7	Pul dikme tekniğini yardımcı teknik olarak ürün üzerinde uygulayabildiniz mi?		
8	Boncuk dikme tekniğini yardımcı teknik olarak ürün üzerinde uygulayabildiniz mi?		
9	Tohum iğnesi tekniğini yardımcı teknik olarak ürün üzerinde uygulayabildiniz mi?		
10	Puan tekniğini yardımcı teknik olarak ürün üzerinde uygulayabildiniz mi?		
11	Sarma tekniğini yardımcı teknik olarak ürün üzerinde uygulayabildiniz mi?		
12	İşleme bittikten sonra ipliğinizi sağlam bir şekilde tutturdunuz mu?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı “evet” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen cümleleri doğru – yanlış durumuna göre işaretleyiniz.

1. () Beşli dikiş, kum işi tekniğinde kullanılır.
2. () Sarma tekniği kum işinde kullanılmaz.
3. () Tekniğe ve ürüne uygun olan yardımcı iğne tekniğini seçmeliyiz.
4. () Pul, boncuk, straz, kurt ve tırtıl gibi yardımcı süsleyici malzemeler kum işi tekniğinde kullanılır.
5. () İşleme yaparken temiz ve tertipli çalışmak önemli değildir.

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonucunda yanlış cevaplarınız varsa öğrenme faaliyetine dönerek eksik olduğunuz konuyu tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı “doğru ” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-7

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, tekniğe uygun olarak kenar temizleme yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Yaptığınız ürüne ve kumaş özelliğine uygun kenar temizleme tekniklerini araştırınız.

7. KENAR TEMİZLEME

Ürüne güzel görünüm vermek amacıyla kullanılır.

Bu teknikler; kullandığımız kumaşa, uygulanan tekniğe, kişisel zevke ve kullanım alanına göre değişiklikler gösterir.

Kum iğnesi tekniğinde de bu özellikler göz önüne alınarak aşağıda saydığımız kenar temizleme teknikleri uygulanır:

- Köşe yaparak kenar temizleme tekniği
- Hazır bant ve harçlarla kenar temizleme tekniği
- Püskül yaparak kenar temizleme tekniği
- Oya yaparak kenar temizleme tekniği
- Aplike yaparak kenar temizleme tekniği
- Makine nakışı yaparak kenar temizleme tekniği
- Saçak yaparak kenar temizleme tekniği

NOT: Ayrıntılı bilgi için bk. “Kasnaksız Makine Nakışları” modülü

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Ürüne ara ütü yapınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ İşlemenin üzerine ütü basmayınız.➤ Kumaş özelliğine uygun ütü ayarını seçmeyi unutmayınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Ürüne, tekniğe ve zevke uygun kenar temizleme çeşidini seçiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Tekniğe ve kumaş özelliğine uygun kenar temizlemesi seçmeye dikkat ediniz. <p>Resim 7.1: Oya ile kenar temizleme</p>
<ul style="list-style-type: none">➤ Uygun kenar temizleme çeşidini ürününüze uygulayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Seçtiğiniz tekniğin işlem basamakları için bk. “Kasnaksız Makine Nakışları” modülü

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Ürüne ara ütü yaptınız mı?		
2	Tekniğe ve kumaş özelliğine uygun kenar temizlemesi seçtiniz mi?		
3	Tekniğe uygun kenar temizleme çeşidini ürününüze uyguladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetinde ilgili konuya geri dönerek işlemleri tekrarlayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen cümleleri doğru – yanlış durumuna göre işaretleyiniz.

1. () Kenar temizleme teknikleri kum işinde estetik, kullanışlılık ve süsleme yönünden değer kazandırır.
2. () Makine nakışı yaparak kenar temizleme tekniği kum işinde kullanılmaz.
3. () Ürüne, tekniğe ve zevke uygun kenar temizleme çeşidi seçilir.
4. () Kenar temizleme ürüne bir değer kazandırmaz.

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonucunda yanlış cevaplarınız varsa öğrenme faaliyetine dönerek eksik olduğunuz konuyu tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı “doğru ” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-8

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, tekniğe uygun olarak ütü yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- İşlemede kullanılacak kumaş özelliğine uygun ütü ısı ayarlarını araştırınız.

8. ÜTÜ YAPMA

8.1. Ürünü Ütülemenin Önemi

Yapılan işlemin net, güzel ve daha dayanıklı olması için mutlaka ütülenmesi gerekir. Ütülerken kumaş özelliği dikkate alınmalıdır. Kumaş özelliğine uygun ütü ayarı yapılmaz ise kumaş sararır, hatta bozulabilir.

8.2. Ütü Yaparken Dikkat Edilecek Teknik Esaslar

- Ütü yapılacak ortamın ve ütü altının temiz olması gerekir.
- Ütü ayarı kumaşa uygun hazırlanmalıdır.
- Ütü sıcaklığı başka bir kumaş üzerinde denenmelidir.
- İşlemeye başlamadan önce işleme yapılacak kumaşın ütülenmesi gerekmektedir.
- Kumaşı ütülerken boy ipliği doğrultusunda ütü yapmaya dikkat edilmelidir.
- Kumaşa vev yönünde ütü yapılmamalıdır aksi hâlde kumaş esneyecektir.
- Saten türü kumaşlar buharlı ütü ile ütülenmemelidir.
- Teyelli bölümlerin üzerine ütü basarken dikkat edilmelidir.
- Narin kumaşlarda ütü yapılırken kumaşın sararmaması için kağıt kullanılmalıdır.
- İşleme bittikten sonra, işlemin özelliğini bozmadan tekniğine uygun net ütü yapılmalıdır.
- Yardımcı malzemelerle süsleme yaptığınız ürünleri ütülerken pul, boncuk, straz, kurt, tırtıl gibi malzemelerin üzerine ütü basılmamalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Ütü masasının üstünü ve çevresini temizleyiniz.	➤ Temiz ve düzenli olunuz.
➤ Ütüyü hazırlayınız.	➤ Ütüyü kumaş özelliğine uygun sıcaklıkta hazırlayınız.
➤ Ütü bezi veya kağıt kullanınız.	➤ Kumaşın sararmaması ve kirlenmemesi için dikkat ediniz.
➤ Kumaşı tersinden ütöleyiniz.	➤ Ütülerken kumaşın en ve boy ipliklerine dikkat ederek ütü yapınız.
➤ Kum iğnesi tekniğine uygun ütü yapınız.	➤ Net ütü yapınız.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Ütü masasının üstünü ve çevresini temizlediniz mi?		
2	Ütüyü kumaş özelliğine uygun sıcaklıkta hazırladınız mı?		
3	Ürünün sararmaması için ütü bezi veya kağıt kullandınız mı?		
4	Ütü yaparken kumaşın en boy ipliklerine dikkat ettiniz mi?		
5	Kumaşı tersinden ütilediniz mi?		
6	Kum iğnesi tekniğine uygun ütü yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetinde ilgili konuya geri dönerek işlemleri tekrarlayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen cümleleri doğru – yanlış durumuna göre işaretleyiniz.

1. () Kum işi tekniğinde yapılan işlemenin net, güzel ve daha dayanıklı olması için mutlaka ütülenmesi gerekir.
2. () Üründe kullanılan kumaş, iplik ve işleme tekniği dikkate alınarak ütü yapılmaz.
3. () Ütü kumaş özelliğine uygun sıcaklıkta hazırlanır.
4. () İşlemeye başlamadan önce işleme yapılacak kumaşın ütülenmesi gerekmez.
5. () Narin kumaşlarda ütü yapılırken kumaşın sararmaması için kağıt ve ütü bezi kullanılmaz.

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonucunda yanlış cevaplarınız varsa öğrenme faaliyetine dönerek eksik olduğunuz konuyu tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı “doğru ” ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-9

AMAÇ

Bu faaliyette verilen bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, ürünlerin kalite kontrolünü ve leke temizleme yöntemlerini öğrenip uygulayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde üretim yapan atölyelerde kalite kontrol konusunu araştırınız.
- Topladığınız verileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Çevrenizdeki üretim atölyesine arkadaşlarınızla giderek kalite kontrol yapımını izleyebilirsiniz.
- Çeşitli kumaşlarda leke yöntemlerini uygulayarak deneyiniz, sonucunu rapor hâline getirerek sınıf ortamında paylaşınız.

9. KALİTE KONTROL

9.1. Kalite Kontrol

Hataları tespit etmek, üretilen ürünün standartlara uygunluğunu belirleyen uygulamadır.

Kalite kontrol, ürün yapım aşamasında da uygulanmalıdır. Ürün tamamlandıktan sonra kalite kontrol yapılarak kullanıma hazır hâle getirilmiş olur. Kalite kontrol yapılırken şu hususlara dikkat edilir:

- İşleme eksikliği
- İplikleri çekince sökülme
- Ürün ölçülerine uygunluğu
- Alt ve üst yüzeylerde iplik temizleme
- Oluşan lekeleri giderme

9.2. Kalite Kontrolün Amacı

Kalite kontrolün amacı, uyulması gereken kurallar ile ürün arasındaki farklılıkları tespit etmek. Üretim sonucu ortaya çıkan ürünlerin kullanım uygunluğunu belgelemektir. Hatalı ürünlerin düzeltilmesi veya yenilenmesidir.

9.3. Alt İplik Temizleme

Ürünlerin alt ipliklerini iğneye takarak, işlemenin içinden geçirerek, makasla keserek ürünün alt kısmı temizlenir.

9.4. Üst İplik Temizleme

Ürünler, işleme esnasında ve sonra incelenerek işleme eksiklikleri olan veya hatalı işlenmiş yerlerde düzeltme yapılır.

Ürünlerin yüzeyinde kalan iplikler iğne veya tığ yardımı ile işlemenin altına geçirilip tutturularak temizlenir.

9.5. Tela

Kumaşa farklı usullerle tutturulan ara katmandır. Nakışta kumaşın direncini artırmak için kullanılır. Belli bir sertlik ve form verir, takviye eder ve muntazam olmasını sağlar.

9.5.1. Tela Çeşitleri

- Dokuma telalar
- Yapışkan (preslenmiş) telalar
- Suda eriyen (homojen) telalar

NOT: Kum iğnesi tekniğinde ince dokunuşlu kumaşlara tokluk vermesi açısından tela kullanılır.

Telalar ürün tamamlandıktan sonra ince uçlu makas ile kesilerek temizlenir. Bu işlem yapılırken dikkatli davranmak gerekir. Ayrıntılı bilgi için bk. “İşlemeye Hazırlık” modülü

9.6. Leke Tanımı

Kirletici bir maddenin yüzey üzerinde bıraktığı iz, kumaş veya ürün üzerinde oluşan kirlerdir.

9.6.1. Leke Temizleme Yöntemleri

- Tamponlama yöntemi
- Buharlama yöntemi

NOT: Ayrıntılı bilgi için bk. “İşlemeye Hazırlık” modülü

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Hatalı ve eksik işlenmiş ürünleri tespit ediniz.	➤ Bitmiş ürünü gözden geçirerek tekniğe uygunluğunu kontrol ediniz.
➤ Alt iplik temizliği yapınız.	➤ Alt ipliği işlemenin altına gizleyiniz.
➤ Üst iplik temizliği yapınız.	➤ Üst ipliğini işlemenin görüntüsünü bozmayacak şekilde gizleyiniz.
➤ Tela temizliği yapınız.	➤ Kumaşa destek vermek amacıyla kullandığınız telaları işleme bittikten sonra kumaşa zarar vermeden kesiniz.
➤ Leke kontrolü yapınız.	➤ Ürün üzerinde leke olup olmadığını araştırınız. Lekenin makine yağı olup olmadığını kontrol ediniz.
➤ Leke temizliği yapınız.	➤ Ürün üzerinde leke mevcutsa (bk. “İşlemeye Hazırlık” modülü) temizleyiniz.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Bitmiş ürünü gözden geçirerek tekniğe uygunluğunu kontrol ettiniz mi?		
2	Üründe hatalı ve eksik işlenmiş yer varsa tamamladınız mı?		
3	Ürün üzerinde alt iplik temizliği yaptınız mı?		
4	Ürün üzerinde üst iplik temizliği yaptınız mı?		
5	Ürün üzerinde leke kontrolü yapıp varsa leke temizliği yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetinde ilgili konuya geri dönerek işlemleri tekrarlayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen cümleleri doğru – yanlış durumuna göre işaretleyiniz.

1. () Üretilen ürünün standartlara uygunluğunu belirleyen uygulamaya kalite kontrol denilir.
2. () Ürünün standartlara uygunluğu kalite kontrol için geçerli bir sebep değildir.
3. () Üründe alt iplik temizleme yapılması gerekli olmaz.
4. () Yapılan üründe leke temizliği önemlidir.
5. () Kumaşa destek vermek amacıyla kullandığımız telalar; işleme bittikten sonra kumaşa zarar vermeden kesilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonucunda yanlış cevaplarınız varsa öğrenme faaliyetine dönerek eksik olduğunuz konuyu tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı “doğru ” ise Modül Değerlendirme’ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

UYGULAMA SORUSU

Bitmiş ölçüsü: eni 25 cm, boyu 125 cm olan fular üzerine kum iğnesi tekniğine uygun desen çizerek renklendiriniz ve tekniğe uygun işleyiniz.

Kum iğnesi tekniğine uygun yaptığınız ürün üzerinde kenar temizleme tekniğini ürün özelliğini dikkate alarak uygulayınız.

İşlem Basamakları
➤ Kum iğnesi tekniğine uygun desen araştırması yapınız.
➤ Desen çizimi yapınız.
➤ Deseni renklendiriniz.
➤ Ürüne uygun kompozisyon hazırlayınız.
➤ Desene, ürüne ve tekniğine uygun malzeme seçimi yapınız.
➤ Kumaşı işlemeye hazırlayınız.
➤ Uygun teknikle deseni kumaşa geçiriniz.
➤ Kasnak bezlerini gerekiyorsa kumaşınıza dikiş.
➤ Kumaşı, kasnağınza tekniğine uygun geriniz.
➤ Makinenizi kum iğnesi tekniğine uygun hazırlayınız.
➤ Makinenizin tozunu alıp bakımını yapınız.
➤ Kasnağa gerdiğiniz kumaşınızı makinenize yerleştiriniz.
➤ Baskı ayağını indiriniz.
➤ Ürün üzerinde desene ve tekniğe uygun kum iğnesi tekniğini uygulayınız.
➤ Ürün üzerinde, desene ve tekniğe uygun yardımcı iğne tekniklerini uygulayınız.
➤ Ürün üzerinde tekniğe uygun kenar temizleme tekniğini uygulayınız.
➤ Tekniğe ve ürüne uygun ütü yapınız.
➤ Tekniğe ölçüye uygun kalite kontrolü yapınız.
➤ Zamanı iyi kullanınız.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Kum iğnesi tekniğine uygun desen araştırması yaptınız mı?		
2	Desen çizimi yaptınız mı?		
3	Deseni renklendirdiniz mi?		
4	Ürüne uygun kompozisyon hazırladınız mı?		
5	Desene, ürüne ve tekniğine uygun malzeme seçimi yaptınız mı?		
6	Kumaşı işlemeye hazırladınız mı?		
7	Uygun teknikle deseni kumaşa geçirdiniz mi?		
8	Kumaşınızı, kasmağınza tekniğine uygun gerdiniz mi?		
9	Makinenizi kum iğnesi tekniğine uygun hazırladınız mı?		
10	Makinenizin tozunu alıp bakımını yaptınız mı?		
11	Kasmağa gerdiğiniz kumaşınızı makinenize yerleştirdiniz mi?		
12	Baskı ayağını indirdiniz mi?		
13	Ürün üzerinde desene ve tekniğe uygun kum iğnesi tekniğini uyguladınız mı?		
14	Ürün üzerinde desene ve tekniğe uygun yardımcı iğne tekniklerini uyguladınız mı?		
15	Ürün üzerinde tekniğe uygun kenar temizleme tekniğini uyguladınız mı?		
16	Tekniğe ve ürüne uygun ütü yaptınız mı?		
17	Tekniğe ve ölçüye uygun kalite kontrolü yaptınız mı?		
18	Zamanı iyi kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa işlem basamaklarına geri dönünüz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ – 1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Kum işi
2	Kıvrak, düz
3	Net
4	D
5	Y
6	D
7	D
8	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ – 2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Y
2	D
3	D
4	Y
5	D

ÖĞRENME FAALİYETİ – 3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	B
2	C
3	A
4	D
5	B

ÖĞRENME FAALİYETİ – 4'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	D
5	D

ÖĞRENME FAALİYETİ – 5'İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	D
5	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ – 6'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	D
5	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ – 7'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ – 8'İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	Y
5	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ – 9'UN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	Y
4	D
5	D

KAYNAKÇA

- AĞAÇ Saliha ve Birsen ÇİLEROĞLU, **Kalite Kontrol**, Ya-pa Yayınları, 1981.
- AKDOĞAN Fitnat, **Yayınlanmamış Çalışmalar**, 2005.
- **Anonim**, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi, Öğrenci Ders Notları, 1988–1990.
- BAŞARIR Enver, Harun ÇAKIR, Zehra Füsün ÖZKAN ve Aydın MUTLU, **Standardizasyon ve Kalite**, Ekim, 2001.
- KORKUSUZ YÜKSEL Süheyla, **Makine Nakışları**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1997.
- MEGEP, **Alan ve Dal Modülleri**, 2006.
- ŞEN Pervin, **Yayınlanmamış Çalışmalar**, 2005–2006.
- ŞENOL Ayşe, **Yayınlanmamış Çalışmalar**, 1995.